

Radiografische kunstprooien

20-11-2016

In dit artikel beschrijf ik mijn ervaringen met de Roprooi ofwel de door mij ontwikkelde op afstand bestuurbare radiografische kunstprooien.

Visie.

Een jachtvogel in goede conditie brengen betekent doorgaans dat je over voldoende jachtveld en prooiaanbod moet kunnen beschikken. Er is feitelijk weinig beschikbare ruimte over in sterk bevolkte en geïndustrialiseerde landen zoals Nederland om aan die behoefte te kunnen voldoen. Een mogelijke oplossing is de Roprooi. Een Roprooi is een op afstand bestuurbare kunstprooi welke gebruikt wordt voor het trainen van roofvogels binnen een gelimiteerde ruimte. De eerste Roprooi heb ik eind 2013 ontwikkeld voor het Midden Oosten in de vorm van de grote trap ofwel de houbara (Robara). Ze is gemaakt van ultralicht polyethyleen foam. De Roprooi is een prachtige aanvulling om je jachtvogel in conditie te houden en haar jachttechnieken aan te leren. Door het gebruik van de Roprooi houdt je de vogel gemotiveerd en bevordert je de jachtdrift. Het type Roprooi stimuleert het vangen van dezelfde levende prooi. Omdat het model teneinde altijd geslagen wordt geeft dit de jachtvogel het nodige zelfvertrouwen. Na een dag jagen zonder succes kan een Roprooi gebruikt worden om het zelfvertrouwen te behouden door deze alsnog te laten slaan. Een jachtvogel welke op de wieken is gegaan kan vaak over enorme afstanden teruggelokt worden door een aan de hemel vliegende Roprooi. Voor de jachtvogel is het vangen van een uiterst bewegelijk vrij vliegende Roprooi nagenoeg gelijk aan die van het vangen van een levende prooi.

Wetgeving gebruik Roprooi.

Een Roprooi is een elektrisch onbemand modelvliegtuig en op afstand radiografisch bestuurd. Dat betekent dat er beperkingen worden opgelegd door de overheid(ILT). Belangrijke beperkingen zijn:

- Niet hoger dan 120 meter
- Niet boven mensen, water, bouwsels, wegen en aan één gesloten bebouwing
- Toestemming grondeigenaar
- Niet in de buurt van laagvlieg gebieden en vliegvelden (CTR).

Soorten Roprooi

Er zijn verschillende kunstvogels ontwikkeld. Het tot stand komen van de Roprooi was een lang proces waarin de veiligheid van de jachtvogel voorop stond. De bekendste hiervan is de Robara. Dit model heeft een vliegduur van 4 minuten en haalt horizontale snelheden van 55 km/uur. De Robara heeft een gewicht van 900 gram en een spanwijdte van 1,4 meter. De vleugels maken 3 slagen per seconde. Slagvlucht maakt de prooi onweerstaanbaar en geeft een natuurlijk vliegbeeld. Het beste is om te beginnen met een jonge onervaren vogel. Jonge vogels staan nog open voor het ontwikkelen van jachttechnieken en prooikeuze. Wanneer we bijvoorbeeld een Robara zouden gebruiken voor de training dan gaat de jachtvogel zich hierop specialiseren. Het zoekbeeld en haar jachttechniek gaan zich afstemmen op deze prooi-soort. Door deze specialisatie zal een jachtvogel na verloop van tijd niet gemakkelijk meer op niet-soortgelijk levende prooien jagen. Andersom is een ervaren jachtvogel moeilijk te trainen terug naar een kunstprooi. Tijdens de training ontwikkelen zich zowel de jachtvogel alsook de piloot van het model. Het type Roprooi moet in balans zijn met de predator: is het model te snel dan zal de jachtvogel haar interesse verliezen, de vliegtijd te lang dan raakt de vogel uitgeput en verbrandt haar spieren, de kunstprooi te groot dan boezemt deze de vogel angst in, enzovoort.

Training

Hier volgt beknopt het trainingsproces van een jonge slechtvalk op de Robara. Zodra de slechtvalk getraind is op de loer kan de valk wennen aan de Robara. De valk moet eerst een model in de vlucht zien. Dat doe ik door de valk op een blok te plaatsen en het model op gepaste afstand voor te vliegen. Daarna wordt de valk aangeliend en op de nek van het model een stukje vlees bevestigd. Het model wordt op een meter afstand gepresenteerd voor het blok. Zodra de valk de kop heeft gegrepen en begint te azen laat ik het model slaan met de vleugels en geef een beetje gas om de valk te laten wennen aan het geluid van de interne motor. Dit wordt enkele keren herhaald. De volgende dag wordt de afstand met een paar meter vergroot en de oefening herhaalt. Na drie dagen vliegt het model een 20 tal meter van de valk weg en landt. De valk welke nog aangeliend is mag daarna het model pakken. Gaat dit goed, dan mag de valk los maar wel zonder -, of met korte vliegriemen om te voorkomen dat deze in de inwendige motor verstrikt raken. De vierde dag mag de valk proberen de

Roprooi vlak voor de landing op gepaste afstand te slaan. De vijfde dag kan het zijn dat de valk de Roprooi al vrij in de lucht bindt. Daarna kan doorgevlogen worden en begint het spel. De kunst is de Roprooi zodanig aan te bieden dat de valk de kop grijpt. Wanneer het model laag vliegt en ze grijpt de staart komt het model in een duik naar beneden en is er geen tijd om op te stijgen. Dat moet voorkomen worden door minstens 30 meter hoog te gaan vliegen. De valk moet leren te binden en niet het model uit balans te brengen en te laten crashen. Het model mag nooit de valk aanvallen.

Besturing Roprooi

Een prooi-model wordt gelanceerd middels een worp uit de hand. Het model wordt bestuurd met een zenderstick. Gewoonlijk zijn er 5 bedieningsfuncties.

- Hoogte (is voor omhoog omlaag);
- Rol (is voor links en rechts);
- Roer (is voor scherpe bochten);
- Gas (is voor sneller of langzamer);
- Vleugelslag (is voor de vleugels te laten klapwieken);

Het modelvliegen is pittig en is moeilijk onder de knie te krijgen. Momenteel bestaan er modelvlieg-simulators op de computer om de stuurmanskunsten te oefenen. Er zijn verschillende opties (modes) voor de besturing.

Hoewel er een elektronische optie bestaat voor vliegstabilisatie om het model voor de piloot gemakkelijker te kunnen vliegen zou ik dat niet willen aanraden. Het wordt dan te eenvoudig gemaakt voor de valk het model te vangen.

Jachtvogels

De havik en slechtvalk zijn de vogels welke gebruikt worden in Nederland voor de jacht. Beide vogelsoorten zijn getraind op de Roprooi. 2016 zijn er twee nieuwe soorten Roprooien ontwikkeld. Een kunstkraai welke aangedreven wordt middels slagvlucht en een model dat meevliegt achter een delta.

Voor de training is begonnen met een jonge havikstarsel. Het is niet gelukt om deze de Roprooi in vlucht te laten slaan. Er is van alles geprobeerd. Wanneer de Roprooi vloog werd de havik agressief en zette alle veren op. Als de Roprooi voor zijn voeten landde ging hij met weerzin er op af om het aangebonden vlees te pakken. Maar als de Roprooi opzettelijk het struikgewas invloog werd deze

onmiddellijk geslagen. Daarnaast greep de havik het model waar hij maar kon waardoor het snel kapot ging. De slechtvalk daarentegen is heel makkelijk te trainen op Roprooi. Binnen 1 week trainen slaat een slechtvalk de kunstprooi al in vlucht en bind netjes de kop. Eenmaal gebonden zweeft de valk met Roprooi als een biplane naar beneden en zoekt een veilige plek om te landen.

Conclusie

De havik lijkt minder geschikt om te trainen op de Roprooi. Er zijn wel succesvol tientallen verschillende valken op Roprooi getraind. Zowel saker, gyr, lanner en hybriden waarbij de slechtvalk de meest ultieme jachtvogel voor training met de Roprooi vormt. Met name de kop-staart vluchten zijn spectaculair. Ik denk dat daar ook de uitdaging ligt. De slechtvalk heeft nogal de neiging om te stoten en kan daardoor het model beschadigen. Een stotende slechtvalk is nagenoeg niet te ontwijken anders dan een onnatuurlijke negatieve looping te maken als daar nog ruimte voor is. Als er met een Roprooi gestunt gaat worden wordt pas duidelijk waartoe een slechtvalk in staat is. Loopings en rollen! Een slechtvalk kan zelfs even op de kop vliegen. Alles speelt zich af binnen zicht bereik. Een valk welke dagelijks gevlogen is op Roprooi komt in enkele weken in conditie gelijk aan haar wilde soortgenoot. Het horen van het elektrische motortje in de Roprooi drijft een gehuifde Roprooi-slechtvalk tot extase en wil gelijk de achtervolging inzetten. Slechtvalken zijn zeer fanatiek en enthousiast in het najagen van kunstprooien. In het begin wordt nog een stukje vlees aan de kop bevestigd om de jachtvogel te leren op de kop te slaan. Eenmaal geleerd zal ze dit ook doen bij een levende prooi. Dit vergroot de slagingskans tijdens het echte jagen. Een laanende imprint slechtvalk houdt na twee weken intensieve training op met schreeuwen! Een speciale sok over de kop van de prooivogel voorkomt dat de poten van de valk kunnen twisten in vlucht mocht het model nog een rol willen maken. De kop zelf zit middels elastiek scharnierend bevestigd aan de romp om klappen op te kunnen vangen. In de nek bevindt zich de accu welk beschermd wordt door een hard omhulsel.

De problemen rondom het gebruik van Roprooien liggen voornamelijk bij de regelgeving . Gebruik wordt in hoogte beperkt. 120 meter hoogte is vrij laag. 300 tot 500 meter hoogte maakt het pas mogelijk om samen in een stoop met de valk naar beneden te komen en er alles uit te halen wat mogelijk is. Daarnaast moet men over goede stuurmanskunsten beschikken en de nodige ervaring hebben met het trainen van slechtvalken. Voor het werken met valk en Roprooi zijn altijd twee personen nodig, de valkenier en de piloot. De Roprooi is als een goede trainingmethode bevonden. Tevens bied de roprooi het ideale trainingsmiddel voor rehabilitatie doeleinden.

Voordelen ten opzichte van de traditionele valkerij:

- Het gedrag van de Roprooi is volledig controleerbaar. Het is een prachtige manier om een jonge valk haar zoekbeeld te laten ontwikkelen. Het vertrouwen, haar vliegvaardigheid en conditie op te bouwen zodat ze volledig voorbereid is om succesvol op wilde prooi te kunnen jagen zoals dat in de traditionele valkerij.
- Valken houden ervan om te jagen op de Roprooi. In tegenstelling tot de loer zal deze zelden genegeerd worden. Met instrumenten aan board zoals GPS en een hoogtemeter is het mogelijk een valk zowel fysiek als mentaal te trainen middels een voorgeschreven program.
- Valkeniers die niet de mogelijkheid hebben tot goede maar vooral ook ruime en open jachtgebieden met voldoende prooiaanbod bied Roprooi een uitkomst. Vrienden kunnen samen hun valken plezierig vliegen op dezelfde plaats. In dichtbevolkte landen zoals Japan en west Europa is dit een groot voordeel.
- Niet alleen de valkenier zelf kan genieten van de spectaculaire jachtvluchten maar ook tijdens competities welke een sport op zichzelf zal gaan worden.
- Voor mensen die demonstraties geven is gebruik Roprooi de beste manier om het publiek te laten zien wat roofvogels het liefste doen: prooien vangen. In plaats van dat een valk naar de loer of vuist wordt gelokt is het nu mogelijk ze hoog aan de hemel te zien jagen zoals dat gebeurd in de natuur. Een snelle blik en men is vergeten dat de prooi niet echt is.
- Roprooi bied de mogelijkheid om valken elke dag te laten jagen zonder enig gevaar de aantallen natuurlijke prooidieren te verminderen. Het is een verdraagzame sport met grote conservatie voordelen voor zeldzame prooidieren zoals de Houbara. We hopen onder andere dat de illegale Houbara smokkel hiermee te niet wordt gedaan.
- Gebruik Roprooi maakt geen gebruik van levende prooien en kan geen probleem vormen voor de anti jacht lobby.

